

dscal
DIGITAL SYSTEMS & COMPUTER ARCHITECTURE LABORATORY

Εργαστήριο Λογικής Σχεδίασης

Εισαγωγή στη VHDL και το εργαλείο Vivado

Βασιλόπουλος Διονύσης

Ε.Δι.Π Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Ψηφιακά Συστήματα

Ψηφιακό κύκλωμα – Φυσική υλοποίηση

- Τεχνολογίες υλοποίησης
 - Application-specific ICs (ASICs): Ολοκληρωμένα κυκλώματα εξειδικευμένα για εφαρμογές (δεν προγραμματίζονται)
 - Field-programmable gate arrays (FPGAs): Επιτόπου προγραμματιζόμενοι πίνακες πυλών
- Αντιστοίχιση (mapping): καθορίζει τους πόρους για κάθε υποσύστημα
- Τοποθέτηση (placement): διευθετεί τις πύλες μέσα στα υποσυστήματα
- Δρομολόγηση (routing): ενώνει τις πύλες με αγωγούς
- Φυσική επαλήθευση (physical verification)
 - Το φυσικό κύκλωμα συνεχίζει να ικανοποιεί τους περιορισμούς
 - Χρησιμοποιεί καλύτερες εκτιμήσεις των καθυστερήσεων

Ψηφιακά Συστήματα

Ψηφιακό κύκλωμα – Φυσική υλοποίηση

- Ένας ενσωματωμένος επεξεργαστής είναι ένας επεξεργαστής κρυμμένος σε μία συσκευή, μαζί και με άλλα ηλεκτρονικά ή ηλεκτρομηχανικά μέρη, σχεδιασμένος για να κάνει μια ή και περισσότερες λειτουργίες πραγματικού χρόνου. Προγραμματίζεται σε ορισμένες λειτουργίες.
- Οι ενσωματωμένοι επεξεργαστές εφαρμόζονται σήμερα εκτενώς σε διάφορες συσκευές ήχου, εικόνας, σε κάμερες, σε ηλεκτρονικά παιχνίδια, σε PDAs, σε υπολογιστές τσέπης, σε περιφερειακά συστήματα γενικής χρήσης όπως modem, κάρτες video, στα τηλέφωνα και στα δίκτυα.
- Κάθε μικροεπεξεργαστής τέτοιου είδους έχει ένα σχετικά μικρό σύνολο εντολών, που εκτελούν λειτουργίες όπως αριθμητικές πράξεις και μεταφορά δεδομένων σε καταχωρητές και μνήμη και συναντώνται σε ενσωματωμένα συστήματα

Ψηφιακά Συστήματα

Κατηγορίες

- **Συνδυαστικά** κυκλώματα: Οι τιμές των εξόδων εξαρτώνται μόνο από τις τιμές των εισόδων του συστήματος
- **Ακολουθιακά** κυκλώματα: Οι τιμές των εξόδων εξαρτώνται τόσο από τις τιμές των εισόδων του συστήματος όσο και από τις προηγούμενες τιμές των εξόδων (έχουμε ανάδραση).
 - **Σύγχρονα**: Η συμπεριφορά τους ορίζεται από τις τιμές των εξόδων σε διακριτές στιγμές του χρόνου. Υπάρχει σήμα συγχρονισμού (ρολόι/clock-CLK)
 - **Ασύγχρονα**: Οι τιμές των εξόδων αλλάζουν ανά πάσα στιγμή.

- **Hardware Description Language (HDL)**
 - Μια γλώσσα για την μοντελοποίηση της συμπεριφοράς και της δομής των ψηφιακών συστημάτων
- **Electronic Design Automation (EDA) using HDL**
 - Σχεδίαση ηλεκτρονικών κυκλωμάτων με χρήση εργαλείων CAD (computer-aided design)
 - Εισαγωγή σχεδίασης (design entry)
 - Χρήση κώδικα αντί για σχηματικά διαγράμματα
 - Επαλήθευση (verification)
 - Προσομοίωση (simulation) του κώδικα
 - Σύνθεση (synthesis)
 - Αυτόματη παραγωγή των κυκλωμάτων
 - Φυσική υλοποίηση (implementation)
 - Υλοποίηση του κυκλώματος στην τεχνολογία επιλογής

HDL-VHDL

- VHSIC Hardware Description Language (Γλώσσα Περιγραφής Υλικού)
 - VHSIC: Very High-Speed Integrated Circuits
- Ιστορική αναδρομή:
 - Ξεκίνησε το 1981 από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ ως γλώσσα περιγραφής ολοκληρωμένων κυκλωμάτων
 - Οι εταιρείες IBM, Texas Instruments, Intermetrics ανέπτυξαν και κυκλοφόρησαν την 1η έκδοση το 1985
- Πρότυπο από τον οργανισμό IEEE
 - IEEE Standard 1076-1987 (VHDL-87)
 - IEEE Standard 1076-1993 (VHDL-93)
 - IEEE Standard 1076-2000 and 1076 2002 (VHDL-2000, VHDL-2002)
 - IEEE Standard 1076-2008 (VHDL-2008)
- Πιο διαδεδομένη στην Ευρώπη
 - Στην Αμερική η Verilog είναι πιο διαδεδομένη
- Χρησιμοποιείται για την σχεδίαση συστημάτων για το διάστημα
 - Από την NASA και την ESA

HDL

- Επειδή οι HDLs έχουν τις ρίζες τους σε γλώσσες προγραμματισμού (η VHDL στην Ada και η Verilog στην C) είναι εύκολες στην εκμάθηση
 - .. αλλά δύσκολες στη σωστή χρήση τους!
- Οι αρχάριοι τείνουν να γράφουν κώδικα VHDL που μοιάζει με τα προγράμματα υπολογιστών
 - ... πολλές μεταβλητές και πολλούς βρόχους ...
- Για αυτό:
 - Μη γράφετε VHDL όπως θα γράφατε ένα πρόγραμμα
 - Θυμηθείτε τις δυνατότητες που σας δίνει η VHDL (π.χ. παράλληλη εκτέλεση, περιγραφή χρονισμών, περιγραφή ακολουθίας γεγονότων)
 - Γράφετε VHDL για σύνθεση στο υλικό
 - Να έχετε στο μυαλό σας τι κύκλωμα αντιστοιχεί στον κώδικα VHDL που γράφετε

Πλεονεκτήματα των HDLs

- Υπερτερούν από τα σχηματικά διαγράμματα
 - Η μοντελοποίηση του συστήματος μπορεί να γίνει σε όλα τα επίπεδα (από τα υψηλότερα ως τα χαμηλότερα)
 - Η περιγραφή σε HDL είναι συνήθως πιο κατανοητή από ένα σχηματικό διάγραμμα
 - Η περιγραφή σε HDL είναι ανεξάρτητη από τις βιβλιοθήκες σχεδίασης (design libraries) και τα εργαλεία CAD
- Υπερτερούν από τις γλώσσες προγραμματισμού
 - Παρέχουν δομές που περιγράφουν καλύτερα το υλικό
 - Παράλληλη εκτέλεση εντολών αντί για ακολουθιακή/σειριακή
 - Παρέχουν δυνατότητα για περιγραφή χρονισμών

Μοντελοποίηση και προσομοίωση

- Αρχικά οι HDLs σχεδιάστηκαν για τη μοντελοποίηση και τη προσομοίωση των συστημάτων υλικού στα υψηλότερα επίπεδα αφαίρεσης
- Χαρακτηριστικά μοντελοποίησης των HDLs:
 - παράλληλη εκτέλεση
 - ιεραρχική σχεδίαση
 - περιγραφή χρονισμών
 - περιγραφή ακολουθίας γεγονότων
 - περιγραφή σύγχρονης/ασύγχρονης συμπεριφοράς

VHDL - VIVADO

Ψηφιακό κύκλωμα – Αναπαράσταση VHDL – Σύνθεση

- Συνήθως σχεδιάζουμε χρησιμοποιώντας HDL επιπέδου μεταφοράς καταχωρητή (Register Transfer Level - RTL)
 - Καταχωρητής (Register): Ψηφιακό στοιχείο που μπορεί να διατηρεί την σταθερή την τιμή του για κάποιο χρονικό διάστημα (κύκλους ρολογιού)
 - υψηλότερο επίπεδο αφαίρεσης από τις πύλες
- Το εργαλείο σύνθεσης μεταφράζει το μοντέλο σε ένα κύκλωμα από πύλες που εκτελεί την ίδια λειτουργία
- Προσδιορίζουμε στο εργαλείο
 - την τεχνολογία υλοποίησης που στοχεύουμε
 - περιορισμούς στο χρονισμό, στην επιφάνεια, κλπ.
- Επαλήθευση μετά τη σύνθεση
 - το κύκλωμα που προέκυψε από τη σύνθεση ικανοποιεί τους περιορισμούς

Διαδικό Σύστημα

Διαδική Αναπαράσταση

- Δεκαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-9)

Στήλη των 1
Στήλη των 10
Στήλη των 100
Στήλη των 1000
6598₁₀

Κάθε στήλη ενός δεκαδικού αριθμού έχει δεκαπλάσιο βάρος από την προηγούμενη στήλη. Ξεκινώντας από τα δεξιά προς τα αριστερά τα βάρη είναι: $10^0, 10^1, 10^2, 10^3, \dots$

- Διαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-1)

Στήλη των 1
Στήλη των 2
Στήλη των 4
Στήλη των 8
1101₂

Κάθε στήλη ενός δυαδικού αριθμού έχει διπλάσιο βάρος από την προηγούμενη στήλη. Ξεκινώντας από τα δεξιά προς τα αριστερά τα βάρη είναι: $2^0, 2^1, 2^2, 2^3, \dots$

Δυαδικό Σύστημα

Δυαδική Αναπαράσταση

- Δεκαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-9)

Στήλη των 1
Στήλη των 10
Στήλη των 100
Στήλη των 1000

$$6598_{10} = 6 \times 10^3 + 5 \times 10^2 + 9 \times 10^1 + 8 \times 10^0$$

Έξι Χιλιάδες Πέντε Εκατοντάδες Εννέα Δεκάδες Οκτώ Μονάδες

- Δυαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-1)

Στήλη των 1
Στήλη των 2
Στήλη των 4
Στήλη των 8

$$1101_2 = 1 \times 2^3 + 1 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 = 13_{10}$$

Μια Οκτάδα Μια Τετράδα Μηδέν Δυάδες Μια Μονάδα

Δυαδικό Σύστημα

Αριθμοί χωρίς πρόσημο (Unsigned – Μόνο θετικοί)

Πρόσθεση

0	0	1	1
+0	+1	+0	+1
---	---	---	---
0	1	1	10
Κρατούμενο/(C)arry)			
0	0	0	1

00	01	11	11
01	+01	+01	+11
----	----	-----	-----
01	10	100	110
Κρατούμενο/(C)arry)			
0	0	1	1

Δυαδικό Σύστημα

Αριθμοί χωρίς πρόσημο (Unsigned – Μόνο θετικοί)

Πολλαπλασιασμός/Διαίρεση με πολλαπλάσια του δύο

$$10 = 2(\text{δεκαδικό}) \quad (A)$$

Εφαρμόζουμε αριστερή ολίσθηση και γεμίζουμε δεξιά με το 0

$$10\mathbf{0} = 4(\text{δεκαδικό}) \quad (B) = 2 * (A)$$

$$10\mathbf{00} = 8(\text{δεκαδικό}) \quad (C) = 2 * (B) = 4 * (A)$$

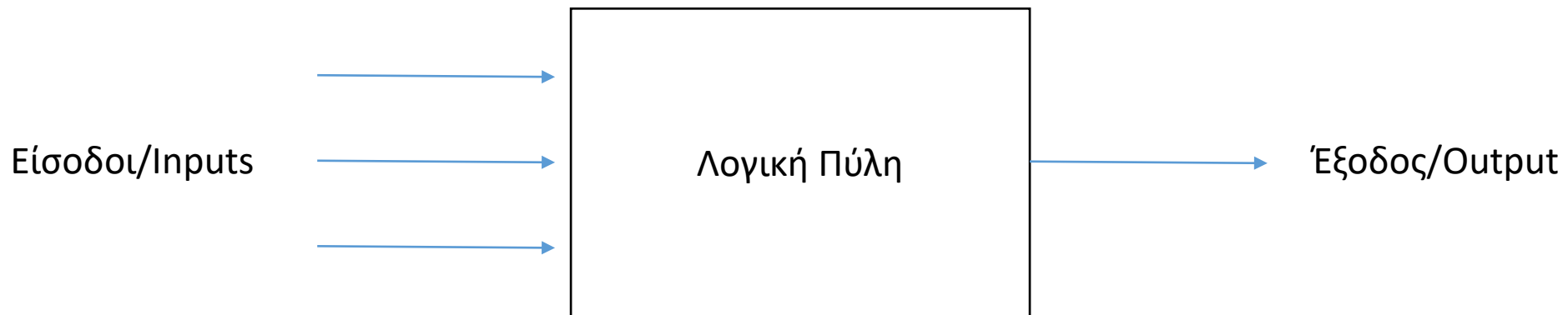
$$1000 = 8(\text{δεκαδικό}) \quad (A)$$

Εφαρμόζουμε δεξιά ολίσθηση διαγράφοντας το πιο δεξί ψηφίο

$$100 = 4(\text{δεκαδικό}) \quad (B) = (A)/2$$

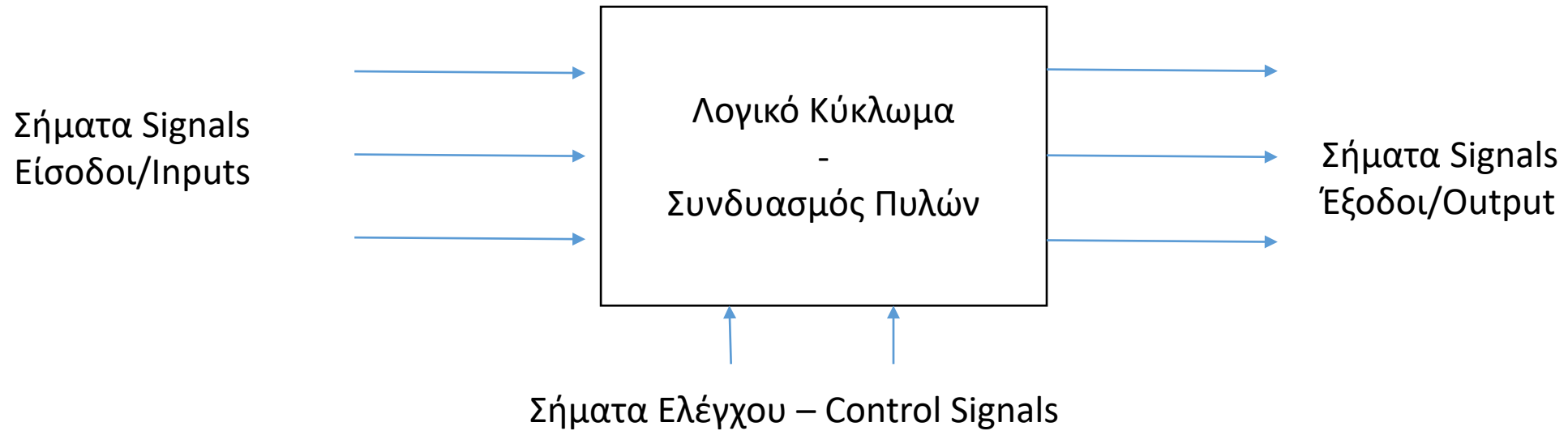
$$10 = 2(\text{δεκαδικό}) \quad (C) = (B)/2 = (A)/4$$

Λογικές Πύλες

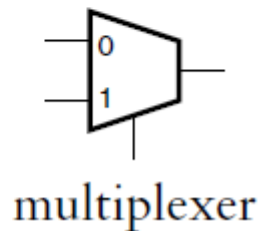
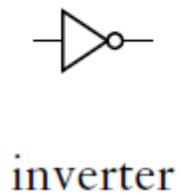
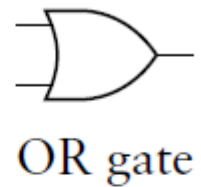
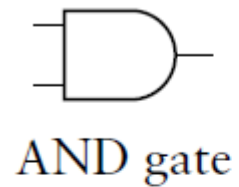
Όλοι οι είσοδοι και έξοδοι είναι σήματα με πιθανές τιμές 0 ή 1

Λογικές Πύλες

Λογικές Πύλες – Πίνακας Αληθείας (1/2)

- Σε κάθε Πύλη ή Κύκλωμα αντιστοιχεί ένας Πίνακας Αληθείας (Truth Table).
- Ο Πίνακας Αληθείας καθορίζει την τιμή εξόδου για κάθε συνδυασμό εισόδων στην Πύλη ή το Κύκλωμα

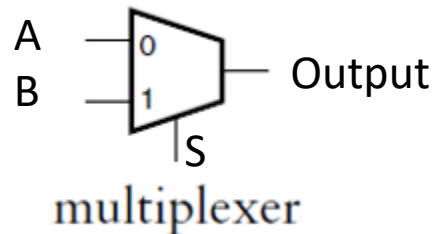
x	y	$x + y$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

x	y	$x \cdot y$
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

x	\bar{x}
0	1
1	0

Λογικές Πύλες – Πίνακας Αληθείας (2/2)

- Σε κάθε Πύλη ή Κύκλωμα αντιστοιχεί ένας Πίνακας Αληθείας (Truth Table).
- Ο Πίνακας Αληθείας καθορίζει την τιμή εξόδου για κάθε συνδυασμό εισόδων στην Πύλη ή το Κύκλωμα

S	Output
0	A
1	B

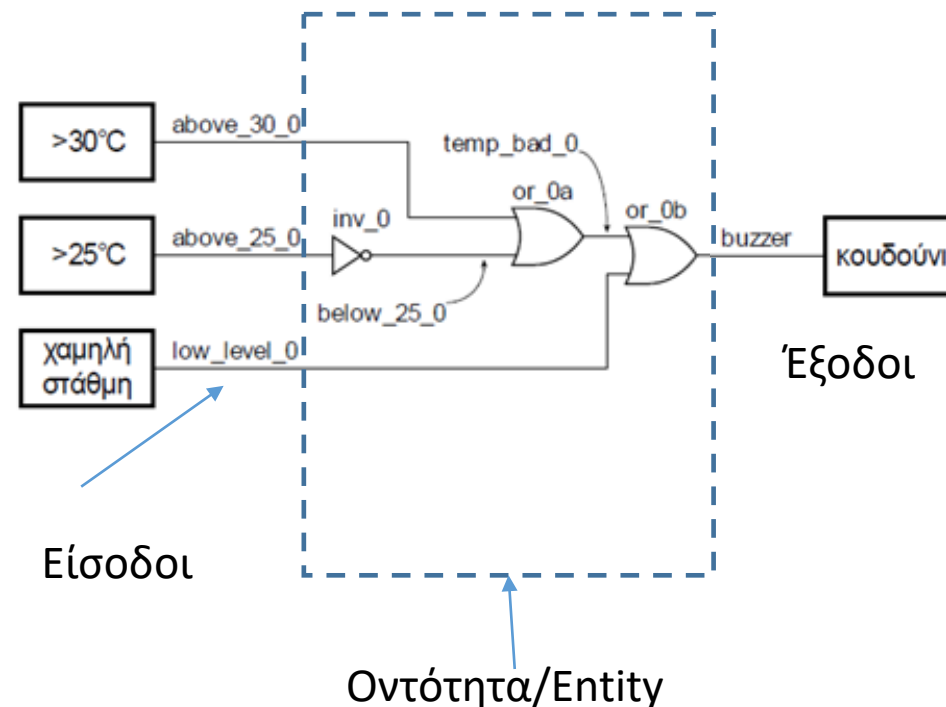
Αν $A=0$, $B=1$, $S=1$, Output= ;

Αν $A=1$, $B=0$, $S=1$, Output= ;

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Παράδειγμα: Εργοστάσιο έχει δοχείο επεξεργασίας υγρών. Το δοχείο πρέπει α) να έχει θερμοκρασία μεταξύ 25 και 30 βαθμών και β) η στάθμη του πρέπει να είναι πάνω από ένα επίπεδο. Σε περίπτωση που το α) ή το β) δεν ικανοποιούνται πρέπει να ενεργοποιηθεί ένα κουδούνι. Στη διάθεσή μας έχουμε αισθητήρες (θερμόμετρα) που δείχνουν αν η θερμοκρασία ξεπερνά ένα όριο (το οποίο ορίζεται από εμάς για κάθε αισθητήρα) και αισθητήρα που μας ενημερώνει εάν η στάθμη του δοχείου είναι κάτω από ένα επίπεδο ασφαλείας. Περιγράψτε το σύστημα.

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

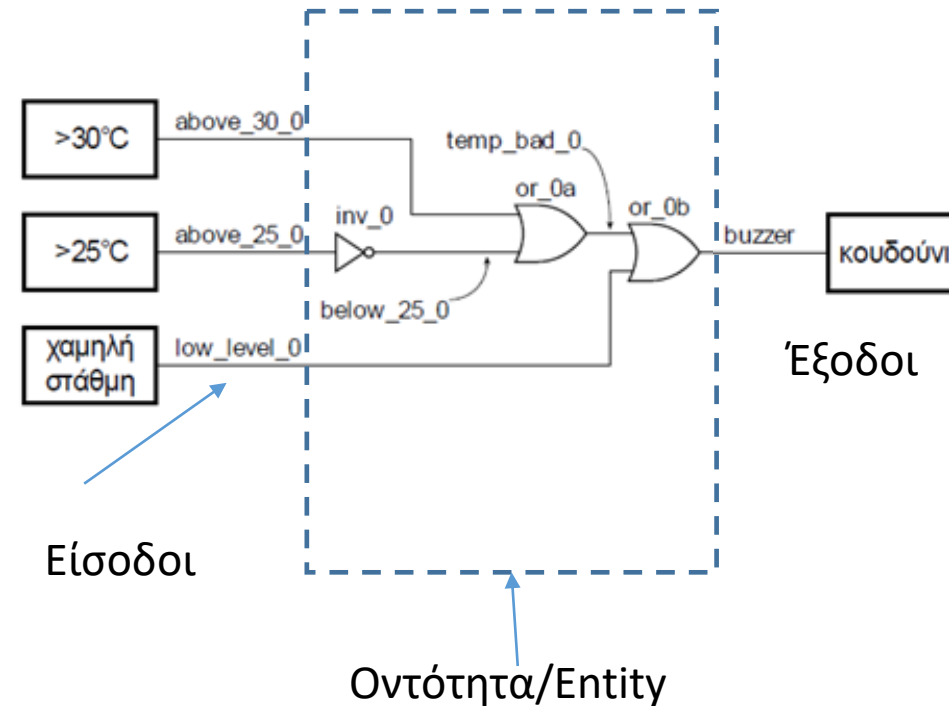
ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Συνθήκη	Τιμή σήματος
Θερμοκρασία πάνω από 30	Above_30_0 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 30	Above_30_0 =0/FALSE
Θερμοκρασία πάνω από 25	Above_25_0 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 25	Above_25_0 =0/FALSE
Χαμηλή Στάθμη ΝΑΙ	Low_level_0=1/TRUE
Χαμηλή Στάθμη ΟΧΙ	Low_level_0=0/FALSE
Κουδούνι χτυπάει	Buzzer=1/TRUE
Κουδούνι ΔΕΝ χτυπάει	Buzzer=0/FALSE

Ψάχνουμε πότε χτυπάει το κουδούνι, δηλαδή πότε θέλουμε το σήμα Buzzer να έχει την τιμή 1/TRUE

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Συνθήκη	Τιμή σήματος
Θερμοκρασία πάνω από 30	Above_30_0 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 30	Above_30_0 =0/FALSE
Θερμοκρασία πάνω από 25	Above_25_0 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 25	Above_25_0 =0/FALSE
Χαμηλή Στάθμη ΝΑΙ	Low_level_0=1/TRUE
Χαμηλή Στάθμη ΟΧΙ	Low_level_0=0/FALSE
Κουδούνι χτυπάει	Buzzer=1/TRUE
Κουδούνι ΔΕΝ χτυπάει	Buzzer=0/FALSE

Buzzer=1 όταν Above_30_0=1 ή Above_25=0 ή Low_level=1

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Buzzer=1 όταν Above_30_0=1 ή Above_25=0 ή Low_level=0

Ισοδύναμο σε Άλγεβρα Boole

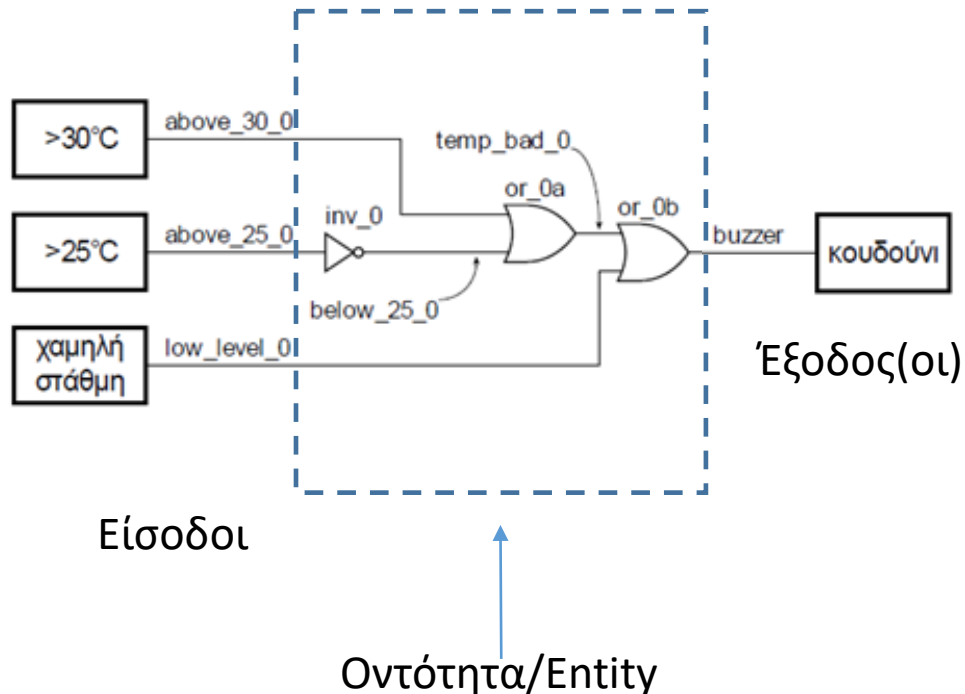
Buzzer=Above_30_0 **or** not Above_25 **or** Low_level

Ισοδύναμο σε VHDL

Buzzer<=Above_30_0 **or** not Above_25 **or** Low_level;

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Entity (Input/Output PORTS)


```
library IEEE;  
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
```

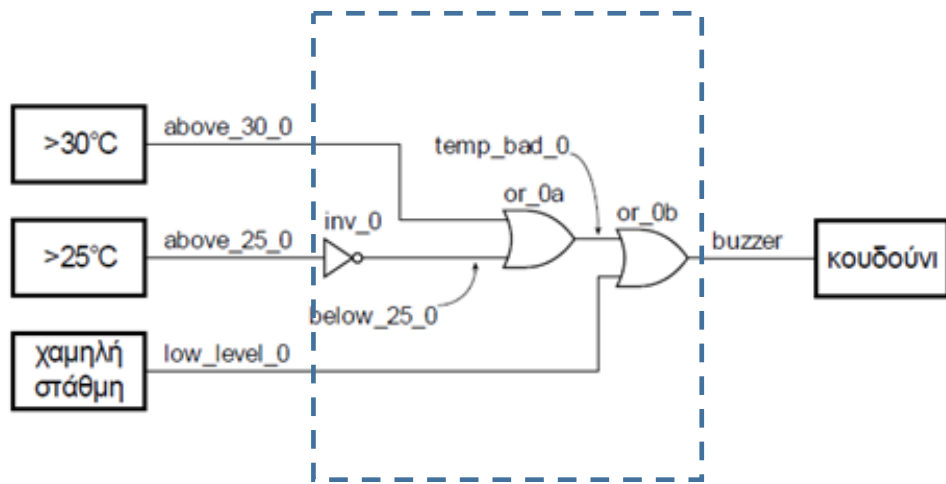
```
entity buzzer is
```

```
port (  
  above_25_0: in std_logic;  
  above_30_0: in std_logic;  
  low_level_0: in std_logic;  
  buzzer      : out std_logic );
```

```
end entity buzzer;
```

Περιγραφή Οντότητας

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Architecture (Behavioral)

Αρχιτεκτονική
Περιγραφή της λειτουργικότητας
που προσφέρει το λογικό
κύκλωμα

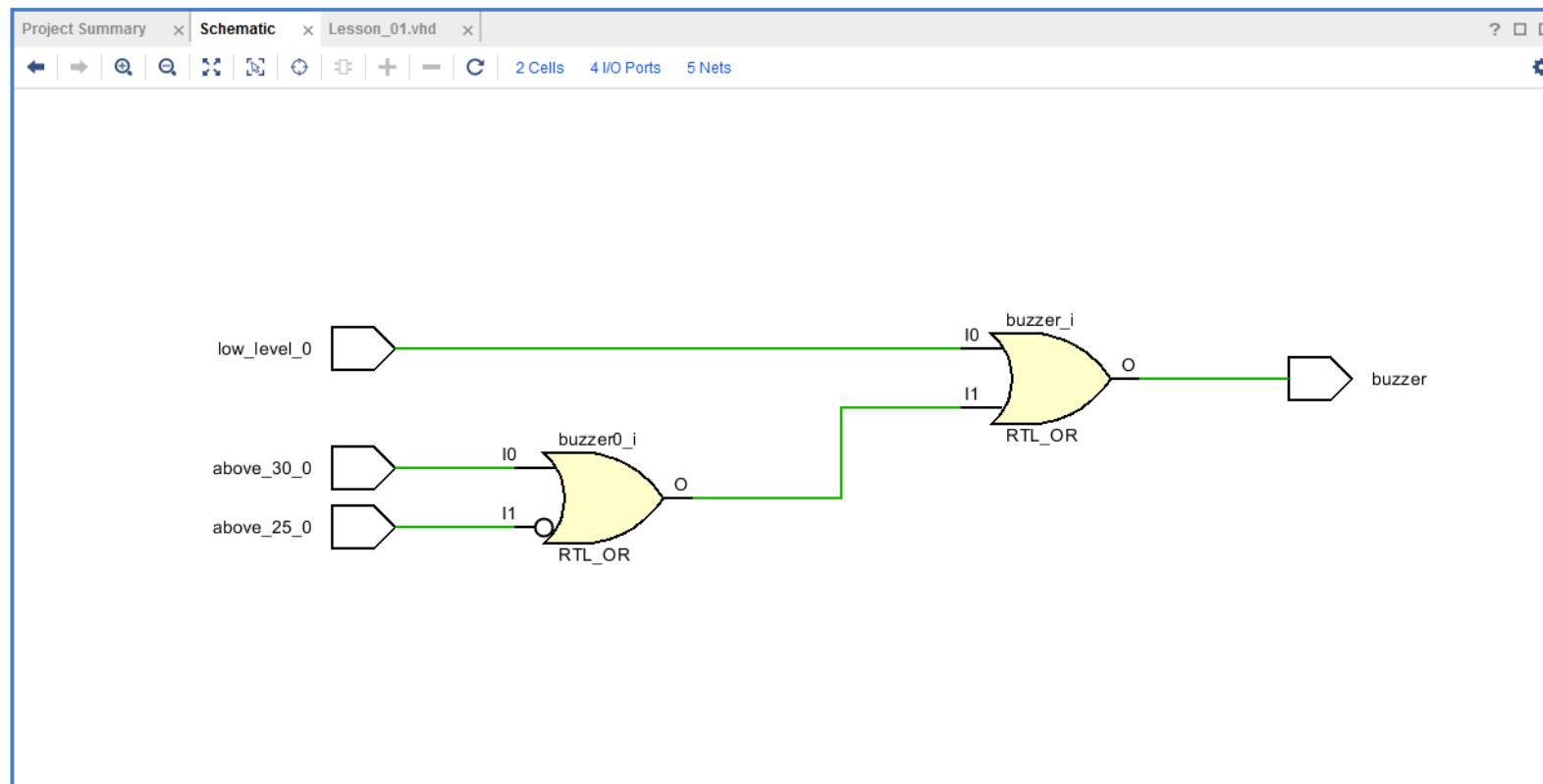
architecture Behavioral of buzzer is

begin

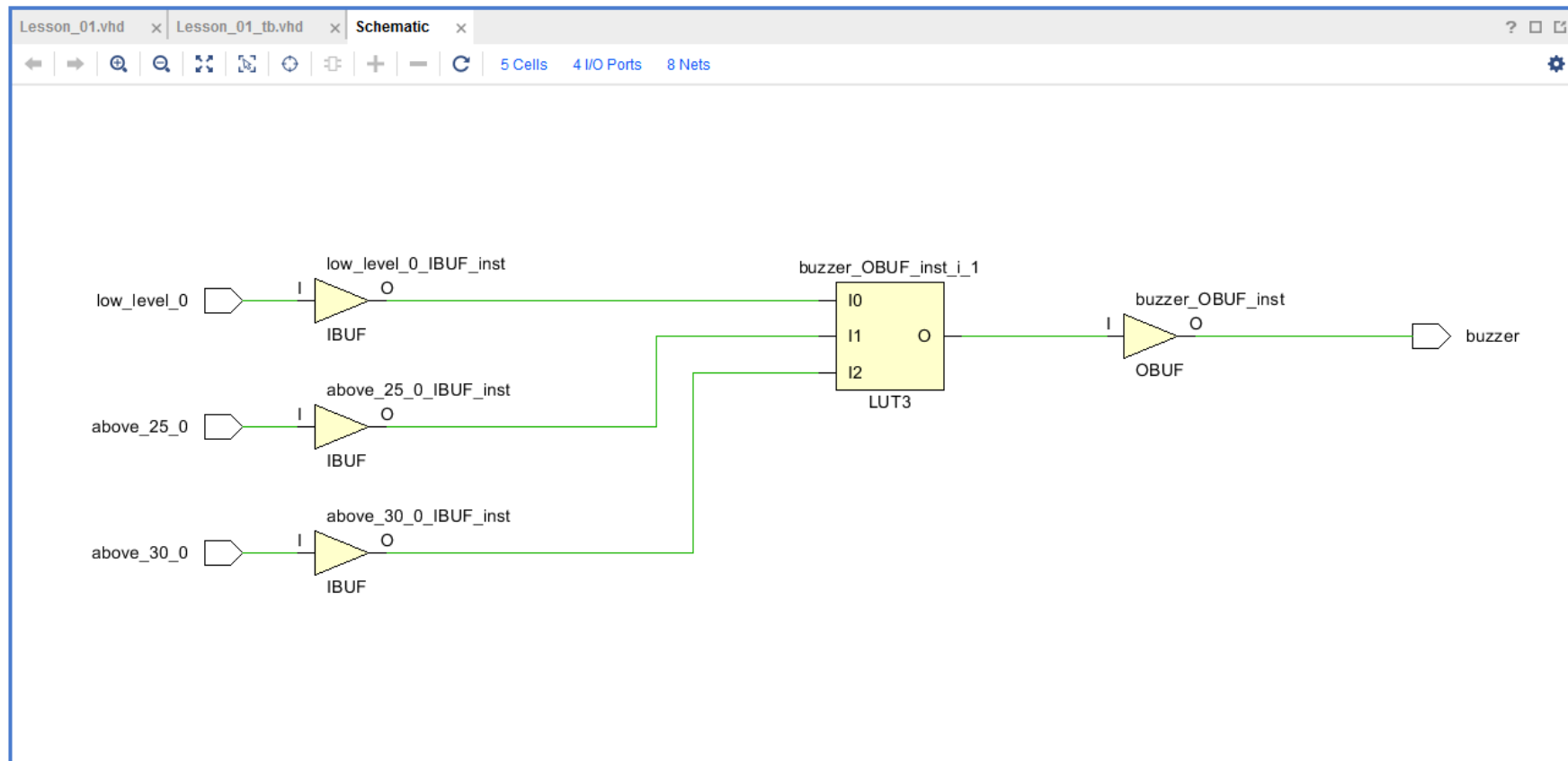
buzzer<= above_30_0 or not above_25_0 or low_level_0;

end architecture Behavioral;

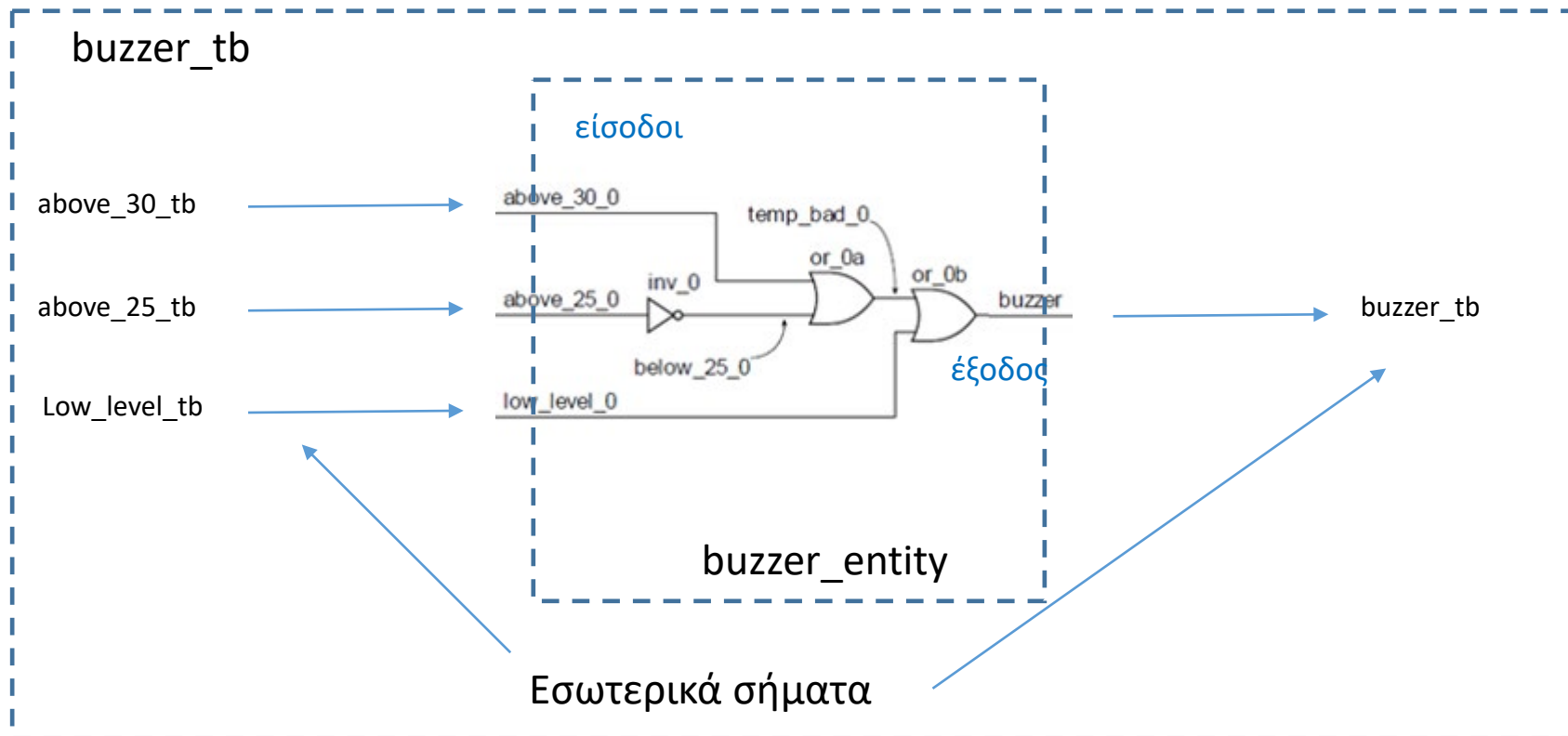
Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: RTL Αναπαράσταση

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Σύνθεση

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση – Πίνακας Αληθείας

Πίνακας Αληθείας της συνάρτησης που εκφράζει το σήμα buzzer

above_30_0	above_25_0	low_level_0	buzzer
0	0	0	1
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση - Testbench

```
library IEEE; use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
```

```
entity buzzer_tb is  
end buzzer_tb ;
```

```
architecture Beh_tb of buzzer_tb is
```

```
component buzzer port(  
above_30_0: in std_logic;  
above_25_0: in std_logic;  
low_level_0: in std_logic;  
buzzer: out std_logic);
```

```
signal above_25_tb, above_30_tb, low_level_tb : std_logic;  
signal buzzer_tb : std_logic;
```

```
begin
```

```
 uut: buzzer port map (above_25_0 => above_25_tb,  
above_30_0 => above_30_tb, low_level_0 => low_level_tb,  
buzzer => buzzer_tb);
```

```
apply_test_cases: process is  
begin
```

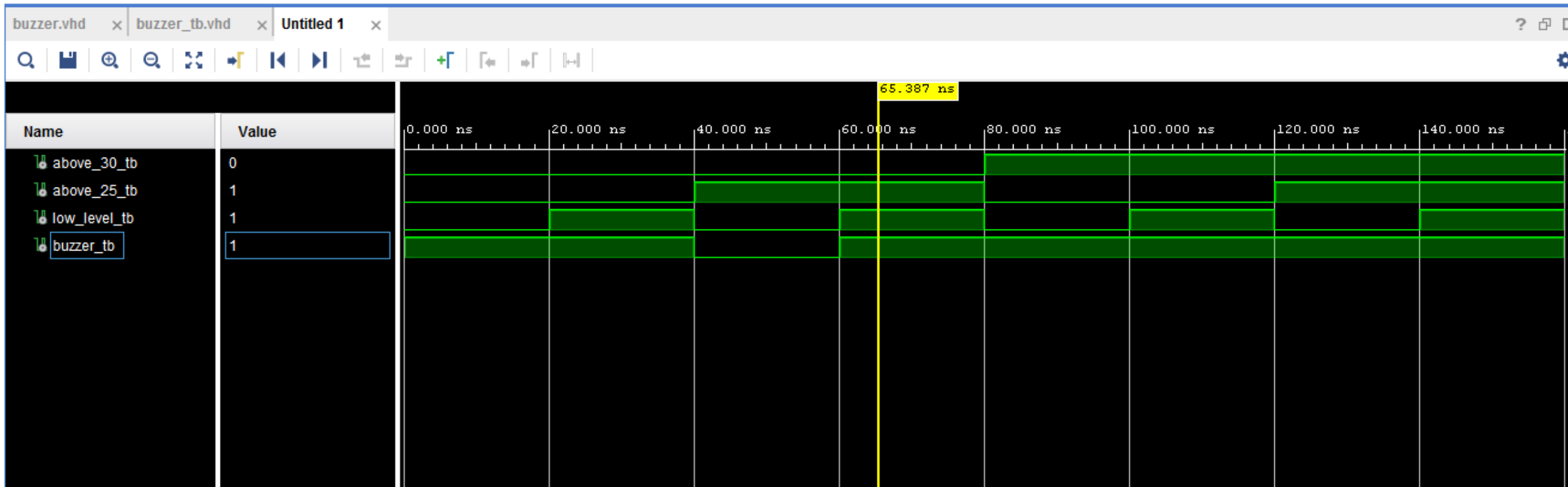
```
above_30_tb <='0'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='0'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='0'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='0'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='1'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='1'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='1'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
above_30_tb <='1'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;
```

```
end process apply_test_cases;
```

```
end Beh_tb;
```

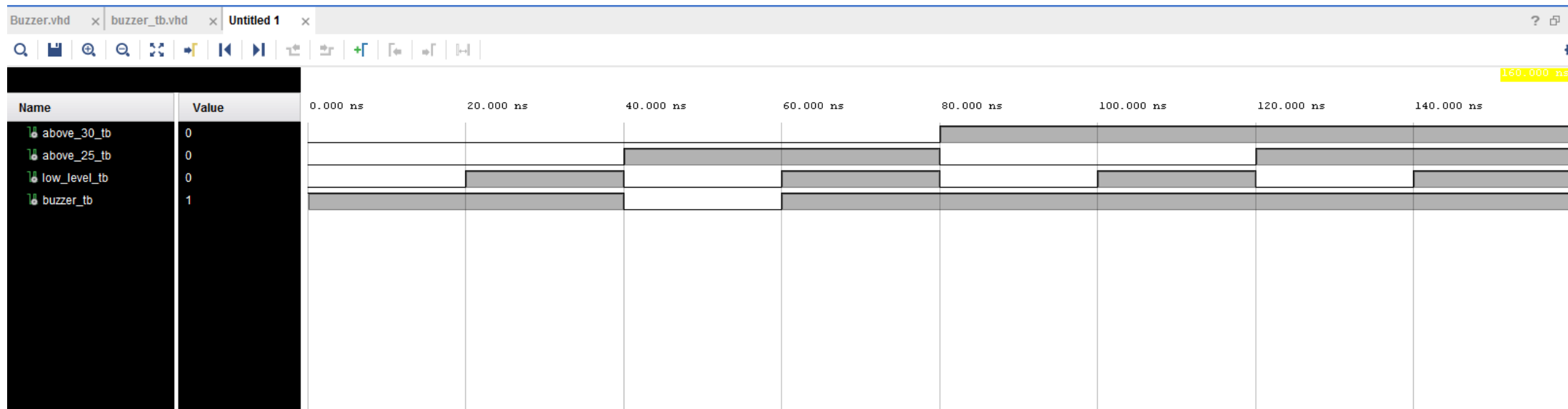
VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση - Χρονοσειρά

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση - Χρονοσειρά

Περίληψη

- Εισαγωγή στη θεωρία γλωσσών HDL
- Εισαγωγή στο δυαδικό σύστημα αρίθμησης και στις λογικές πύλες
- Παράδειγμα ανάπτυξης εφαρμογής σε VHDL
- Διαβάζετε τις παραγράφους 2.1 και 3.1 από το βιβλίο του Ashenden.
- Διαβάζετε τις παραγράφους 1.5.1, 1.5.2, 1.5.3, 1.5.4 από το βιβλίο των Harris.